

який має бути укладений у письмовій формі (ч. 2 ст. 9 СК України) тощо.

За результатами розгляду справ про встановлення фактів, що тягнуть виникнення, зміну чи припинення сімейних правовідносин, суд ухвалює рішення. Відповідно до ч. 2 ст. 259 ЦПК України рішення суду про встановлення факту, який підлягає реєстрації в органах ДРАЦСу або нотаріальному посвідченню, не замінює собою документів, що видаються цими органами, а є тільки підставою для одержання зазначених документів.

І.А. Боровська, здобувач кафедри цивільного права і процесу НАВС;
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу НАВС **Г.В. Чурпіта**

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ СТОРІН У СПРАВАХ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВА НА БЕЗПЕЧНЕ ДЛЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ДОВКІЛЛЯ

Процесуальне законодавство не містить дефініцію сторін. У ст. 30 ЦПК України лише вказується, що сторонами в цивільному процесі є позивач і відповідач, якими можуть бути фізичні особи, юридичні особи, а також держава. У науці цивільного процесу питання визначення поняття сторін та їх юридичної природи є досить дискусійним. Так, деякі вчені схиляються до думки, що сторони – це суб'єкти матеріальних правовідносин, які є предметом судового розгляду цивільної справи. Ми поділяємо думку науковців, які вважають, що спроба давати визначення сторін з урахуванням суб'єктної структури спірних правовідносин не обґрунтована.

М. Й. Штефан зазначає, що спір може мати місце при відсутності таких відносин у дійсності, тому правосуб'єктність можуть мати особи, які лише вважають, що між ними існують матеріально-правові відносини. Становище сторін у процесі тісно пов'язане з правопорушенням. Але може бути і без нього, внаслідок помилки про наявність між ними спірних правовідносин. Окрім того, особа може вимагати від суду усунення умов, які створюють реальну загрозу порушення.

У цій площині правильно зауважено В.В. Комаровим, що для визнання сторін наявність таких відносин взагалі не має значення. На момент відкриття провадження у цивільній справі, а також у провадженні до судового розгляду і навіть під час судового розгляду існування матеріальних правовідносин не відоме, оскільки їх наявність чи відсутність встановлюється рішенням у справі. Наявність чи відсутність між сторонами матеріальних правовідносин жодною мірою не відбивається на їх правовому становищі. Основним у характеристиці сторін є те, що вони є учасниками цивільного спору, переданого для розгляду до суду.

Зазначена позиція є прийнятна також по відношенню до справ щодо захисту права на безпечне для життя і здоров'я довкілля, адже у цих справах найчастіше предметом судового розгляду є наявність або відсутність правових відносин, що виникають із заподіяння шкоди такому особистому немайновому благу фізичної особи як здоров'я внаслідок негативного впливу правопорушника на довкілля (здійснення небезпечної діяльності, виготовлення або реалізація небезпечних продуктів споживання, порушення санітарно-гігієнічних умов праці, навчання тощо). Проте погіршення стану здоров'я, хвороба людини може бути спричинена іншими факторами впливу або сумісно з ними. Враховуючи судову практику із розгляду та вирішення справ щодо захисту права на безпечне для життя і здоров'я

довкілля, слід зазначити, що доволі часто існування наведених матеріальних правових відносин спростовуються у ході судового розгляду даної категорії справ.

Окрім того, сторони завжди мають у переданій на розгляд судовій справі особистий юридичний інтерес, який буде протилежним як за матеріальним, так і за процесуальним характером. Матеріально-правовий інтерес визначається спірними матеріальними правовідносинами, що виникають між сторонами, процесуально-правовий – правовими наслідками розв'язання спору.

Отже, під час визначення поняття сторін повинні враховуватися як матеріально-правові, так і процесуальні ознаки цього поняття, оскільки сторони, перш за все, є інститутом процесуального права.

У процесуальній літературі виокремлюються такі характерні ознаки сторін як учасників цивільного процесу: 1) сторони – це особи, між яким виник спір про право, який підлягає розгляду й вирішенню в судовому порядку; 2) наявність у сторін юридичної заінтересованості; 3) на сторони поширюються матеріально-правові наслідки вирішення справи у суді; 4) сторони – це учасники цивільного процесу, які діють на захист власних прав, свобод і інтересів; 5) сторони зобов'язані сплатити всі судові витрати (якщо вони не звільнені від витрат повністю або частково законом чи судом), пов'язані з розглядом їх справи у суді; 6) сторони – це учасники справ позовного провадження; 7) відносно сторін у цивільному процесі допускається правонаступництво.

Отже, сторони у справах щодо захисту права на безпечне для життя і здоров'я довкілля – це особи, які є учасниками цивільного спору про право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, що переданий до суду з метою його вирішення, наділені визначеними законодавством процесуальними правами та обов'язками для вчинення

процесуальних дій, мають юридичну заінтересованість у вирішенні спору на свою користь та на яких поширюється правові наслідки судового вирішення справи.

В.О. Рибак, здобувач кафедри теорії та історії держави і права Львівського державного університету внутрішніх справ;
Науковий керівник: професор кафедри теорії та історії держави і права Львівського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор **А.С. Токарська**

ПРАВНИЧА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ УВАГИ КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО

Історична постать громадсько-політичного діяча Галичини, доктора права, першого голови уряду ЗУНР Костя Антоновича Левицького маловідома сучасникам. Ця потужна особистість постає перед дослідниками як визначний правник, політик, громадський діяч, учений і адвокат. Його діяльність позиціонована рамками періоду національно-культурного “ренесансу” в Галичині середини 80-х рр. XIX ст. – першою чвертю XX ст.

Попри величні громадські здобутки К. Левицького, зупинимо увагу лише на тому, що цей відомий правник залишив у своїй спадщині для розвою українського правознавства, для розвитку правничої лінгвістичної науки. Таким спадком є його подвижницька праця в справі видання журналу “Часопись правнича”, у якому доктор права започаткував систематичну працю “правнича термінологія”. Часопис виходив у світ із 1889 року до